

Redactiunea

se afla in

at'ra lui Leupoldu Nr. 44.

scrisorile nefrancate nu se primescu
doar numai de la corespondintii re-
scribi ai „Federatiunii.“ Scrisori
anime nu se publica. Articlii tra-
si nepublicati se voru arde si nu
mai la cerere espre sa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Preliulu de Prenumeratiune :

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romani'a :

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni :

10 cr. de linia, si 50 cr. taos'a timbrala
pentru fiesce-care publicatiune sepa-
ratu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a, 29/16 Aug. 1874.

Ni este inca in viua memoria agi-
unea maghiara contra gimnasiiloru
ace; agitatiune inceputa in comite-
comit.(Soliu).continuata apoi cu vee-
ta extraordinaria in diurnalistic'a
maghiara si, dorere, ajunsa ac'u la cul-
Foi'a oficiale ni anuncia, ca la pro-
erea Dlui ministru de culte si in-
etiunea publica, prin resolutiunea
nalta a Majestatei sale de dat'a
c., s'a ordinaru definitiv'a desfiin-
a gimnasiului superioru, si a
aranjiei din Nagy-Röcse, sustienen-
de dreptulu fundatoriloru de a
ane cu fundatiunile. Unu faptu ace-
care fara indoiele va implé
ngrigire piepturile toturoru cetatie-
ru, caror'a li-jace la anima cultur'a
anale a poporului. Intielegemu, ca
ministru, deca descopere ilegali-
sè le corega, aplicandu legea; ba
ru pretindemu ca unu ministru —
a s'a doveditu, ca cutare indi-
este periculosu statulu, constitu-
ei — se chiamo la ordine pre ase-
nea ratecitu, ca-ci spre acést'a are de-
mediuloce legale; — dar' apoi ca
ministru din caus'a unei temeri in-
ite, sè sguđuia la sacrele temelie de
ura, sè nimicesca isvorulu de nutre-
ntu spiretuale alu unui poporu —
est'a este o fapta atátu de impia si
tu de temeraria, in cátu insii-ne ne in-
amu de responsabilitatea, ce prin
est'a ia asupr'a-si, inaintea presentelui
posteritatiei, si de urmárele nepre-
labile ce pote avé. Deplorámu deci
totu sufletulu nenorocitulu consiliu
dlui ministru de cultu, pentru-ca
mu sinceru, ca nemultiemirile natiu-
ru nemaghiare sè nu se adauga, ci
dispara. Faptulu de susu inse, este
ificatiu numai a torná oleiu pre focu,
est'a nu pote fi in interessulu nime-
Se dñce, ca slovacii staruiescu a cu-
suscriptiuni si a recurge in acesta
a prin o grandiosa deputatiune la
estatea Sa. Vomu vedé capetulu.

Memorandulu de la Blasiu con-
na a preocupá diurnalistic'a. Foi'a of.
N.“ inca nu-lu potú trece de totu
vederea. Ca sè nu-si dèe inse pare-
de-a dreptulu, imprumutá apretfa-
diurnalului „Kelet“ din Clusiu,
dñce: „Din aspiratiunile romanesci
dorerosu ne atinge impregiurarea,
romanii paru a nu scí nimica de-
ace'a, ca acestu teritoriu ce se chia-
Ungari'a, soiulu maghiaru l'a fostu
ritu, maghiarulu a fundatu aici impe-
sub scutulu acestui soiú traiesce
de o miia de ani si poporulu roma-
cu, care neci odatu n'a formatu statu
pendinte, de sine statatoriu. Deci
a potú pretinde romanii, ca si rolulu
ducatoriu inca sè se iá de la natiu-
maghiara si romanii sè se radice in
a privinti'a la unu rangu cu maghia-
Conceptulu indereptatfiei egale,
este identicu cu conceptulu de statu
le. Pentru celu d'antáiu tote le fa-
u, éra contra celui alaltu lupt'a va
terna si romanii nu facu bunu ser-
u natiunei lorú, deca voiescu a con-
á acesta lupta.“ Cu celelate puncte
memorandului se mai impaca dnii
la foiele amintite, ba — ca preutímea
mana sè fia dotata din vistieri'a statului,
ar' chiaru placé, se 'ntielege in ferici-
a sperantia, ca atunci s'aru maghia-
dar' nu vreu sè pricépa, pre basea
ni dreptu pretindu romanii, ca limb'a

propunerei sè fia si cea romana la
Universitatea din Clusiu?

Apretfarea de susu, ori cátu de pa-
radossa este, totu-si are meritulu, ca
s'a abtienutu de indatenatulu tonu vul-
garu, la care se demissera celelate di-
urnale maghiare si in acesta cauza. De
ace'a i si servimú cu respunsu, scurtu,
inse lamuritu. Déca purcedi din pre-
misse false, ajungi la conclusiuni false,
credemu ca despre acést'a nu se indo-
iescu neci domni de la „Kelet“ si „Pe-
sti Napló.“ Ei bine, este falsa si stá in
contradictiune flagranta cu adeverulu is-
toricu assertiunea, ca maghiarulu a cu-
ceritu Transilvani'a, si ca acestu soiú
singuru a formatu vr'o data vr'unu statu
in lume; false suntú prin urmare si tote
deductiunile de ací. Deci prea dreptu au
dinsii, candu dñcu, ca „romanii se paru
a nu scí nimica de acesta cucerire“ —
lucru firescu, ca nu sciu, pentru ca ni-
mene nu pote scí ce n'a esistatu neci
candu, si noi desfidemu pre fratii de la fo-
liele amintite cu toti invetiati cu cari se
lauda, ca suntú séu voru fi in stare
candu va sè dovedesca asemenea cuce-
rire si formare de statu. Fara da, ade-
veru istoricu este, ca romanii au posie-
diutu Transilvani'a sute de ani, inainte
de ce Europ'a ar' fi cunoscutu maghia-
ri, si deca dupa venirea lorú aici s'au
invoitu a traí impreuna, apoi au pose-
datu si sustienutu statulu, é' totu nu-
mai impreuna; éra de ací urmeza, ca pre-
cum impreuna au formatu si sustienutu
statulu, asemenea trebuie sè se bucure im-
preuna si de tote beneficiile statului.
Éca ací e chiaea intielegerei; lasati-ve
dvostre de a considerá tote totu numai
din punctu de vedere specificu magiaru,
recunosceati adeverulu si principiile drep-
tatei, nu le suciti si pre aceste-a totu
numai in favorulu dvostre, si atunci nu
ve va atinge dorerosu neci o aspiratiune
de a romaniloru, ci din contra ve veti
convinge, ca romanii nu pretindu de
cátu vietia natiunale in statulu, catra
care au celu putienú atát'a dreptu, cátu
aveti dvostre.

Vien'a, 27/8 n. 1874.

(d.) Dupa cumu vediuramu numai
Russi'a inca n'a recunoscutu republic'a
ispaniola. In credentiale inse se dñce:
regimulu cutare recunosce de legiuitu
guberniulu lui Serrano; de republica
s'au feritu omenii, ca de focu. Ni-se pare
dar', ca Russi'a a vediutu in proiectulu
lui Bismark si acumu numai o pandia
de paingiu. Lumea sta si se mira de
republicanismulu lui Bismark. Onoratii
lectori si-aducu inse a minte, ca resbe-
lulu fatalu din 1870—71 fú provocatu
numai prin candidatur'a Hohenzol-
lern-iana la tronulu Ispaniei. Franci'a a
pierdutu resbelulu, dar' si imperiulu;
Russi'a inca nu a reusitu cu candida-
tulu, ca-ce a venitu Amadeus, si s'a si
dusu; Ispani'a s'a proclamatu republica,
si in fine Serrano a introdusu — potemu
dñce — dictatur'a. Resbelulu civilu curge
cu furia ne mai audita. Intre acestea se
ventileza de nou prin diuarie candida-
tur'a prussiana la tronulu Ispaniei, dar'
se demintiesce. Pre Carlisti i-pune pe-
catulu si ucidu unu diurnalistu ori spio-
nu prussianu: Bismark deci se apuca
ér de lucru si ni-e cunoscutu cumu a

decurssu totulu pana acumu; resultatulu
e, ca poterile Europei, afara de Russi'a,
au recunoscutu guvernulu lui Serrano.
Asta-di inse cetimu de nou prin diarie,
ca Sagast'a, cu maiortatea ministeriului,
suntú forte aplecati pentru candidatulu
prussianu. Viediendu Bismark furi'a re-
sbelului civile si ca Serano nu-lu pote
suffocá, — pote se tramita unu corpu
prussianu intru ajutoriu si atunci lu-
crulu e claru; deci tienut'a Russiei
facia cu Ispani'a e usioru esplicabile.
Gortschackoff cunosce forte bine pre
Bismark, carele si in somnu vede res-
bunarea Franciei, de carea nu pote
scapá, fara avendu in Ispani'a unu rege
incumnatú cu betranulu Wilhelm.

Congressulu internationalu d'in
Brussell'a se apropia de sfirsitu, fara
ca sè fia datu dovedi de umanitatea, sub
a carei masca s'a intrunitu. Projectulu
Russiei — potemu dñce — fú ruptu in bu-
cáti. Angli'a n'a participatu din princi-
piu la desbaterea drepturiloru bellice
marine. Staturile cele mai mici au pro-
testatu energicu, desbatendu-se restrin-
gerea dreptului de aparare a locuitoriu-
loru unei tieri invasionate, é' cele mai
mari si mai tari sustienura natural-
mente partea ce le favoresce pre ele.
Resultatulu conferintiiloru de altu-men-
trea secrete, e atáta cátu nemicu; repre-
sentantii staturiloru respective voru
comunicá regimelorú lorú punctele
cele mai delicate, in cari nu se potura
uni, si apoi cine scie, candu se vá con-
chiamá pote in Petrupole unu congressu
nou; de o cam data sustá conventiunea
de la Genf.

Mac-Mahon dupa una caleoria
lunga prin Franci'a despre nordu ren-
torce asta-di la Parisu. Din Bretagne si
de pre la popi preste totu aduce cu sine
suveneri placute; dar' valoarea acestoru
suveneri e forte neinsemnata si pucinu
desfetatoria, ca-ce lu-tulbura de totulu
totu primirile republicane de la Le
Mans, Saint-Nezair, Nantes s. a. unde
tota lumea lu-fece atentu, ca numai
republic'a pote sè fericesca Franci'a.

Islandi'a cea departata de tumul-
tulu lumei are jubileu milenariu. Se scie
ca la anul 874 d. ch. s'au asiediatu
acolo cele d'antái colonfi, deci in ono-
rea acelu anu asta-di dupa 1000 de ani
tota insul'a serbeza. Umanulu rege
alu Daniei, sub a carui scutu se afla
astadi Islandi'a, a intreprinsu una cale-
toria p'intre supusii sei, si in 30 Iuliu
intrá in capital'a Reykjarik, unde fú pri-
mitu cu pompa mare si entusiasmu ne-
spussu. In 2/8 se tienú in catedral'a
capitalei serviciu divin in onorea anu-
lui 874 respective a coloniloru de
atunci, é' in 7/8 serbatoarea respectiva
regele participá la amendou si multiamú
cu caldura la tote toasturile apromi-
tiendu ca nu urmasesce altu scopu, de
cátu fericirea Islandesiloru. Dupa ce
cautá tote locurile insemnate ale in-
sulei, se rentorse la 11/8 era-si in
Kopenhag'a.

Bazaine.

Relativu la desertarea lui Bazaine,
nu ne potemu abtienti de a reproduce
dupa „Le Siècle“ urmatoriulu interesante
articulu, alu carui traducere o datorimú
Romanului:

„I-se aratiase vietia; fusesetramisu
intr'o insula din medioculu mării de
langa Provence, candu Satory lu-re-
clamá; lumea 'lu-credea imorméntatu
in rusine si erá ispitita sè 'lu-felicite,
ca locuiesce pre o stanca din Meditera-
n'a, de parte de privirile despretiuitore a
concentatiuniloru. D'o-data inse se afla
c'a scapatu, c'a plecatu ca e liberu.
Omulu de la Mexico si de la Metz are
s'arete 'n strainetate, cum e facutu o-
brazulu unui maresiale de Franci'a,
care si-a tradatu patri'a. Mai bine aru
fi facutu sè remana pre insul'a Sainte
Marguerite, ca-ci acolo erá ocrotitu de
respectulu ce se datoresce arestatiloru.
Acumu, pre ori-unde 'si-vá duce pasii
va' gasi 'n trecerei Franciei, cari 'i-
voru aruncá crim'a 'n facia si cari 'i-
voru spune 'n gur'a mare infami'a con-
duitei. Inaintea omeniloru onesti vá
trebú neaparatu sè'si plece fruntea.

— Eta, va dice ori-cine vediendu'lu
trecendu, eta acelu maresiale de Fran-
ci'a condamnatu la morte 'n 10 De-
cembre 1873, la Trianon, pentru cri-
m'a de nalta tradare!

— Eta Francesulu, care s'aperá ina-
intea judecatoriloru cu certificate de oi-
vismu, date de generarele prusianu, cu
care aru fi trebuitu sè se lupte si cu ca-
re legase intielegeri secrete!

— Eta comandantele siefu, care,
c'unu scopu de personale ambitiune,
parasi pre locotenintii pusi suptu ordi-
nele sale: pre Frossard la Forbach, pre
Canrobert la Saint-Privat, pre Mac-
Mahon la Sedan!

— Eta omulu, pentru care patri'a
nu mai esiste, pentru ca Franci'a si-
schimbasesc guvernulu; care a cutezatu
sè dica naintea consiliului de resbelu
„ca nu mai esiste nimicu“ si care si-a
atrasu sangerosulu respunsu ca „Fran-
ci'a esiste mereu!“

— Eta omulu, care si-a amagitu
armat'a, ascundiendu'í mersulu armatei
de la Chalons pre Meusa, si care, cu
faptulu acest'a a contribuitu la cata-
strof'a de la Sedan; care totu-de-un'a s'a
silitu sè-si descuragieze trupele, facendu
sè circule sciri false printr'ale lorú sfir-
ruri; care a capitulatu la 28 Octobre,
candu aru fi potutu tiené pana la 7
Ianuariu; care a permis principelui
Fridericu Carolu sè sdrobésca jun'a ar-
mata a Loirei; care a datu ultim'a lo-
vitura sperantiiloru patriei!

— Eta omulu, care a predatu ini-
miculu 160 000 soldati; care a pusu
sè se 'nchida 'n furgóne drapelele, acele
embleme ale onórei, pentru ca sè le deá
Prussiei; care spre a pastrá acele trofee
generarelui inimicu, a insielatu dispera-
rea soldatiloru sei prin minciuni infame;
care a refusatú onorurile militare pen-
tru nenorocit'a-i armata; care, temen-
du-se de isbucnirea unei fórté legitime
mané, si-a parasitu pre furisú cartirulu
mai nainte d'a fi predatu inimiculu ce-
tatea; care a fugitu din 'naintea solda-
tiloru ca unu inimicu ce erá!

— Eta omulu de la Metz!

„Candu o tíera are nenorocirea d'a
numerá, printre ómenii cari au jocatú
unu rolú in istori'a sa, personagie ca
Bazaine, fara 'ndoiele c'aru fi fostu

